

POGOVOR
Z VELEPO-
SLANIKOM

str. 2

POZABLI-
VOST

str. 3

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 3. decembra 1992 • Leto II, št. 24 • Cena 10 forintov

Če smo dobre vole, večkrat začnemo popejvati tau lepo našo slovensko nauto. Če bi tau nauto velka banda igrala, bi fajn leko maširali na njau. Če bi pa tau nauto tak popejvali, ka "Mi Vendi, mi se ne p(r)odamo," te bi pa taktus zgibili.

Nika takšo se je zgodilo zdaj tü pri nas. Ne maširamo gnako, nistarni prestopajo, kakoli ka oni tü ranč tá škéjo pridti kak tej drugi. Po tauj kratkoj példi bi vam rada nika prájla. Že naprej moren povedati, ka nej tak, ka bi se s koga norca delala ali koga zbantüvala. Tau bi nej lepo bilau, najbolje zatok, ka smo vsi edni, samo si ne premišlavamo gnako. Ka je velka problema tau, ka je nas Slovencev tü na Vogrskom spoj malo, vsakši den menja. Dobro bi bilau, če bi si gnako premišlavali, če bi nas vse več bilau, steri neškeje prestopati. Od koj je guč, mislim, vsakši dobro zna.

27. oktobra 1990. je bijo kongres, gde je nastanila v zgodovini oprvin na Vogrskom samostojna Slovenska Zveza.

Mi, štera so za voditela postavili, smo nej vedli več od toga kak vsakši drugi človek. Nam so se zavüpali zatok, ka smo nisterni že cejli žitek delali

"Mi Slovenci, mi se ne p(r)odamo..."

za Slovence, tej drugi so pa mlada inteligenca, štera de pomagala kak največ napraviti za SLOVENSKO LÜSTVO. Samo eštja kleta baude 2 leta, ka aktivno delamo. Če rejsan nej dosta, dapa nika smo zatok že napravili. Februara bau dvej leta, ka smo prve novine vödali. Nej je léko bilau. Tau je pa zatok istina, ka smo se spoj trüdili, aj v našem slovenskom narečji (tájszólás) tü pišemo, aj vsakši najde v novinaj svojo radost.

Istina, ka smo od vlade (kormánytól) dobili pejnaze. S tejmi pejnazi smo dosta vse mogli vöpostaviti. Samo si zbrodite, ka smo nej meli ednoga

stauca nej pa nika, s čim bi delali. S tem vred smo se nej spozabili od naši vasnicaj tü nej. Kak 1991. leta, tak letos tü, smo brodili na vsakšo našo ves. Pomagali smo šaule, kulturo, zdrastvo, šport, gasilce ptt. Na leto smo raztalali vasnicam 2 milijona forinta.

Od vasnicaj smo prejkvzeli tiste skupine (pevce, plesalce, goslare, lutkare), steri delajo za slovensko kulturo. Kulturne dneve smo organizirali pa dosta vse po vasnicaj. Župani, školnicje ali stokoli leko batrivo pride k nam, če ma probleme. Če smo mogoči, rejšimo. Etak smo delali dotejgamau. Mislim ka smo kaj nej dobroga tü

narédl. Tak šagau majo prajti, steri dela, tisti se leko zmejša tü. Če so nam prajli ali smo sami gorprišli, smo probali popraviti, ka smo za pravili.

9. oktobra 1992 smo pa v roké vzeli novine Vas Népe pa smo tam šтели, ka so na Verici Vendsko zvezo naredli. Že naprej vam povejm, ka neštjemo kritizérati tau delo, zatok ka mislim, oni tü majo svojo mišljenje, svoj plan pa se vüpamo ka za Slovence (Vende?). Gda smo se z njimi pogučavali, so tak prajli, ka prej tej Vaugri, steri štjéjo pelati tau zvezo, dosta pa dosta milijonov forintov notvdarijo v tau krajino. Oni

tau tü pravijo, ka smo mi tü v 7 vasnicaj nej Slovenja, litji nikšo drugo lüstvo. S tem tau trdijo, ka je naša rodbina nindar pri Polaki, pri Sorbi, pa nej pri sausadaj v Čepinci, Búdinci pa po Sloveniji. Samo si zbrodite, kelko držin ma žlato v Martinji, Trdkovi. Kak smo pa mi te nej žlata s tistimi Slovenci?

Gda sam tam odla na Verici, sam se srečala z ednim svojim padašom. Pravi mi po madžarsko, ka je tau nika nej vrede, ka Vaugri škéjo pelati Vende. Nej se mi je vidlo, ka on tü Vende goni, on bi tü nej vedo razliko? Ge sam ga pa te slovenski pitala: "Padaš, kak pa ti gučiš?" On si je pa zdaj nej premišlavo pa se je sam čüdivo, gda je nagnauk pravo: "SLOVENSKI gučim." Te si pa vendar Sloven, Vaugri nam pravijo, ka smo mi Vendi. Od toga je eštja nigdar nika dobroga nej vöprišlo, če so nas drugi vodili.

Vsakši narod je ponosen (büszke) na svojo narodnost. Žalostno, ka nas je tak malo, pa itak nistarni "prestopajo". Vküp bi trbelo držati. Probajmo si eden drugoma rejč razmeti. Našoga dragoga slovenskoga gezika rejč, štero rejč gučimo od Slovenske vesi do Verice, od Verice do Senika.

Irena Barber

SLOVENSKI VELEPOS LANIK FERENC HAJÓS NA PRVEM URADNEM OBISKU V ŽELEZNI ŽUPANIJI

Slovenski veleposlanik na Madžarskem Ferenc Hajós je minuli teden prvič uradno obiskal Železno županijo in se pogovarjal z njenimi najvišjimi predstavniki: v Sombotelu s predsednikom županijske skupščine dr. Gyulo Pusztajem, v Monoštru z županom Karlom Bauerjem in s predstavniki Slovenske zveze, zlasti z njenim predsednikom Jožetom Hirnökom in nekaterimi člani predsedstva. Na željo uredništva Porabja je veleposlanik Ferenc Hajós odgovoril na nekaj vprašanj. Prvo je bilo, čemu bi dal ta trenutek prednost, političnim stikom ali prizadevanjem za krepitev gospodarskega sodelovanja. Dobili smo naslednji odgovor:

tibilni.

Naslednje vprašanje se je dotaknilo narodnostne problematike, zlasti po podpisu Sporazuma o zaščiti manjšin, kar je bila tudi ena temeljnih tem na pogovorih. Veleposlanik Hajós je sporazum ocenil zelo visoko, kajti po njegovem bo mogoče marsikateri problem rešiti ob uresničevanju črke in duha tega dogovora. Kljub različnemu položaju manjšin, za katere Sporazum velja. Veleposlanik o tem:

"Gotovo je tu precejšnja razlika. Prav zaradi sodelovanja in pomoči iz Slovenije se razlike lahko zmanjšajo, tako v šolstvu kot kulturi in pri zagotavljanju enakopravnosti jezika v javnem in družbenem življenju. Prizadevati si moramo, da se bo uveljavilo čimveč pravic, ki so zapisane v Sporazumu."

Zanima nas tudi veleposlanikovo mnenje o nastajanju manjšinskega zakona na Madžarskem. Kakšno se vam zdi politično ozračje

pred sprejemom manjšinskega zakona, o katerem v tako imenovani "okrogli mizi", ki združuje trinajst priznanih manjšin na Madžarskem, nimajo ravno najboljšega mnenja ali točneje, sedanjí predlog zavračajo.

"Kot sem izvedel danes, imajo porabski Slovenci pripombe k štirim pomembnim vprašanjem, in sicer k organizaciji krajevnih samouprav, h kulturni avtonomiji, zagotavljanju denarja za delovanje narodnostnih organizacij in zastopstvu manjšin v parlamentu. Predlog zako-

na je v postopku pred parlamentom. Po naših pojmih je to ustavni zakon, kjer je potrebna dvotretjinska večina. Zaradi pomislekov k predlogu so pri parlamentarni komisiji za človekove pravice ustanovili še komisijo, ki se ukvarja s tem zakonom. Okrogla miza, ki ste jo omenili, ima enake pomisleke kot porabski Slovenci. Tudi zato je težko napovedati, kakšna bo usoda manjšinskega zakona. Povedati pa moram, da je politična volja v madžarskem vodstvu in sploh na Madžarskem, da se položaj manjšin uredi."

Še tole vprašanje smo postavili sogovorniku: Kaj bi rekli o oceni, da so s sporazumom, o katerem sva govorila, dobili porabski Slovenci večje pravice, kakor jih lahko pričakujejo od manjšinskega zakona. Razen seveda na nekaterih področjih. Pa tudi zastopstvo manjšin v parlamentu je predvideno?

"Ne neposredno oz.

direktno v parlamentu, ampak možnost soodločanja manjšine o tistih vprašanjih, ki so povezana z manjšinama. Kako bo to konkretno rešeno, je zadeva notranje zakonodaje. V Sloveniji vemo, da je avtohtoni italijanski in madžarski narodnosti zagotovljeno zastopstvo v parlamentu. Zdi se mi, da je to idealna rešitev, in upam, da bo podobno urejeno tudi na Madžarskem. Kar se tiče vašega vprašanja, ali daje ta sporazum možnost za večje pravice, kot jih bo dajal manjšinski zakon, je potrebno najprej videti, kakšna bo vsebina manjšinskega zakona. Povedati tudi moram, da imata slovenska in madžarska ustava določilo, po katerem se mednarodni sporazumi uporabljajo kot notranje pravo, in to mi daje upanje," je povedal veleposlanik Ferenc Hajós. Hkrati je zelo odločno in argumentirano zavrnil kakršnokoli možnost, da bi se lahko nedavno ustanovljena "vendska zveza" enačila z Zvezo Slovencev. Kajti tudi dvostranski Sporazum natančno govori o pomoči Slovincem na Madžarskem in madžarski narodnostni skupnosti v Sloveniji.

eR

VOLILNA TEMPERATURA NARAŠČA

Samo tri dni je še do volitev v Sloveniji. Odštevanje se je začelo, predvolilna kompanija je na vrhuncu. Kandidatne liste so predložene, volilne komisije pa so jih potrdile, javno objavile seznane in podatke predsedniških kandidatov ter imena poslanskih kandidatov in strankarskih list, ki se bodo 6. decembra na splošnih in predsedniških volitvah potegovali za naklonjenost volincev in svoj delež oblasti.

Kandidati in voditelji političnih strank neutrudno obiskujejo občine, kraje in zaselke, kamor mnogi od njih ne bodo več imeli časa priti kar do naslednjih volitev. Zadnji tedni in dnevi predvolilne kampanje med strankami in kandidati niso preveč prijazni. Ne manjka političnih obračunavanj na ideološki osnovi, pa tudi nekaterih nizkih udarcev in afer - od prisluškovalne afere do težav z velikim številom novih političnih strank.

Državljeni Slovenije bodo izbirali med osmimi predsedniškimi kandidati predsednika države, veliko zahtevnejše pa bosta njihovo opredeljevanje in izbira poslancev za državni zbor in svet. Slovenija je razdeljena na 8 volilnih enot in 88 volilnih okrajev. Tako bo povprečni volivec izbral v svojem volilnem okraju enega bodočega poslanca z liste, na kateri

bo povprečno od 23 do 25 kandidatov iz različnih strank. Tako postaja strankarska ponudba precej nepregledna, saj je mnogim volivcem težko razlikovati med sedanjimi desetimi parlamentarnimi strankami, kako se bodo znašli šele v množici novih strank, ki so se pojavile v zadnjem hipu. Še večje težave pa bo povzročalo razlikovanje med podobno poimenovanimi strankami, npr. med Liberalno stranko, Liberalno demokratsko stranko in Liberalno-demokratsko stranko Slovenije.

Sicer pa je v Sloveniji vse v znamenju volitev: radijski programi, televizijske oddaje, časopisi, revije, proslave in prireditve, pa tudi plakati, gosti in običajni pogovori z ljudmi. Vsi kandidati in stranke si lastijo zasluge za osamosvojitve Slovenije, njeno državnost in mednarodno priznanje, na drugi strani pa se trudijo izbrskati vse grehe svojih nasprotnikov. Veliko povedo tudi številni plakati, še več njihovo množično trgiranje in počekčnost.

Predvsem pa je izid letošnjih volitev velika neznanica. Med 23 imeni strank in kandidatov bo težko izbirati. Doslej podobnih izkušenj nismo imeli. Vsak glas, ki ga bo volilec oddal, pa je hkrati glas za stranko in kandidata. Nekateri bodo glasovali za stranko, drugi se bodo odločili med posameznimi

kandidati. Tudi javnomnenjske raziskave niso zanesljiv kazalec volilnega razploženja, saj vprašanja niso povsem ustrezna, krog anketiranih je premalo širok in številčen, večina volivcev nima telefona, velik del pa se jih odloča zadnji trenutek ali šele na volišču. Dosedanje raziskave pa vendarle kažejo, da bodo volivci predvidoma največ glasov namenili naslednjim štirim političnim strankam: Liberalno demokratski (LDS), Krščansko demokratski (SKD), Demokratski (DS) in prenoviteljem oziroma Združeni listi (SDP skupaj z Delavsko stranko, Demokratično stranko upokojencev in Socialnodemokratsko unijo). Glede na dosežene volilne rezultate bodo možne tudi vladne koalicije za oblikovanje nove vlade. Pripadniki italijanske in madžarske narodne skupnosti bodo prav tako volili svojega narodnostnega poslanca. Italijanska manjšina bo izbirala med dvema kandidatom, madžarska narodna skupnost pa celo med sedmimi.

Sicer pa počakajmo do 6. decembra. Zaupajmo trezni in odgovorni presoji slovenskih volivcev. Upajmo, da nam bodo volivci in Miklavž podarili in izbrali kakovosten in učinkovit parlament in vlado.

Geza Bačić

NAŠE ŠOLE (5)

LÜLIKOV ABECEDAR

Za evangeličanske šole je sestavil učbenik "pučonski školnik" Števan Lülík. Snov za knjigo je izbral iz nemških knjig in jo prevedel v prekmurščino. NOVI ABECEDAR z-nisteri nemski táksi kni'zic vkup pobráni, i na szlovenski jezík preobrnjeni... je izšel v Sopronu leta 1820. Ta učbenik so uporabljali do leta 1867.

Po prvih straneh, na katerih otroci spoznavajo abecedo, sledijo "Kratke i hasznovite miszli za deczo, stera sze zacsinya csteti". Tu je med drugim zapisano: "4. Jasz rad idem v soulo. V souli doszta deczé jeszte. Soulszka dezca sze imeniúo deáczke. Ja szem mojega Vučsitela vucsenik. Ti ovi deáczke szo moji soulszki pajdáse. Dober deák rad bouga szvojega Vučsitela, i tek on nyemi na radoszt jeszte. Jasz ljubim moje

soulszke pajdáse. Ja scsém tüdi vszáksemi csloveki postenyé dati, ár teda i oni mené ljubili bodejo."

Knjiga se konča z nasveti

za zdravje in dolgo življenje, ki veljajo še danes. "Čsi zdrav scsés biti i dúgi 'zitek zadobiti, tak mores: Nej doszta jeszti i nej doszta piti. Po jejsztvini sze v ednákao i

nej vküp szkrčeseno dr'zati, i tüdi preczi doli nej lé'zti. - Mocsne pitvine, líki tou, vina i 'zganicze sze hábati. - Zahiczan na nágli nej piti. - Z vrocsine na mraz nej hititi. - Szebi vsigdár friski i csisztí zrák szprávlati; i za toga volo tüdi i v-zími obloke vszáki dén eden csasz odprejte dr'zati. - Prevecs vrouče hí'ze nej ljubiti. - Vszákoga vonyécsega szpára, i meszta, gde vóter vlecsé, sze varvati. - Prevecs doszta, tak i vroucse odeteli na szebi nej ljubiti. - Velikí csemérov, nevoscenoszti, i 'zaloszti sze ogibati; bouge je vszigdár dobre voule biti. - Csisztoucsó ljubiti, i sznáj'zno sze dr'zati. - Z mrlzov vodouv szebé, tak i oznoutra lampe vszak'den jedno prati; i v topli letosnyí dnévi sze gosztokrát koupati."

Marija Kozar

Mednarodna likovna razstava Pannonia '92

Prepoznavna ustvarjalnost

"Mednarodna likovna razstava Pannonija je letos zaokrožila 25 let svoje navzočnosti v kulturnem prostoru treh sosedstev: Slovenije, Avstrije in Madžarske. Je samosvoje žarišče, ki že lep čas vsposodbuja medsebojna soočanja likovnih ustvarjalcev na stičišču treh dežel iz obrobja panonskega sveta," je kot uvodne misli ob jubilejni prireditvi zapisal predsednik organizacijskega odbora Jože Vild.

Kakor da bi samo želel poudariti hotenja, zapisana ob prvi razstavi, ki se je leta 1967 imenovala Panonska pokrajina - panonski človek: "Opo-

zoriti na lepote in utrip življenja vzajemno sosednjih območij, ki v sebi nosijo pečat značilnega panonskega sveta ... Predstaviti javnosti likovno ustvarjanje sodobnikov, ki so kakorkoli izpovedovalci in umetniški kronisti teh krajin in njenih ljudi."

Na letošnji Pannoniji sodeluje sedemnajst likovnih ustvarjalcev iz treh držav. Njihova dela: slike, grafike, kipí ... so zelo različna, kar je (lahko) posebna vrednost razstave. Ne samo letos, marveč že pred leti je presežen prvotni izrazitejši namen - pritegniti k sodelovanju čimveč likovnikov; zdaj lahko govorimo o prireditvi, ki je na

visoki kakovostni ravni. Zato pomen Pannonie '92 presega lokalne okvire in se s svojo edinstvenostjo postavlja med zelo pomembne kulturne dogodke v tem delu Evrope. Predvsem zato, kot pravi umetnostni zgodovinar dr. Jure Mikuž, ker ponuja nekaj svojega, prepoznavnega.

ln še nagrajenci Pannonie: Sandi Červek iz Slovenije (Murska Sobotá), Berta Gergác iz Madžarske in Birgit Sauer iz Avstrije. Po predstavi v soboški galeriji bodo na začetku leta 1993 Pannonio postavili še v deželni galeriji v Železnem na Gradiščanskem in v Sombatelu.

eR

PISMO IZ SOBOTE
POZABLIVOST

Tak je tou, ka vsaki človek gda kaj pozabi. Pa nej vrag, ka se tüdi meni ne bi tou zgodilo. Če je steri prejšnjo številko Porabja gledó, pa če je med vami steri ta moja pisanja prebejro, je lejko gor prišo, ka sam se vam nej oglaso. Kak zdaj vidite, ške klačim tou zemlou, tüdi betek me je nej na postelo privezo. Zgodilo se je enostavno tou, ka sam pozabo. Čista tak pa nika nači. Pa ka nete mislili, ka je tou zdaj prvič, spoj nej. Tou ka skouz kaj pozabim, je moj stari betek pa skoro tak vóvidi, kak če bi meo lüknje v glavej.

Ne vem, gda sem tej lüknje prvič vpamet zeo. Mogouče sam tou nej bio ge sam. Čisto mogouče so tou prvi vpamet zejli lidje, ka z menov živijo. Tú najbole mislim na očó, mamó pa na brata. O tom, kakšne probleme pa so školnicke z menov meli, rajši spoj nemo razlago. Spomnim se ške dobro, gda sam v osmi razred odo, pa sam se do vüj pa ške više gor zalübo. Den pa nouč sam na njou mislo. Mogouče bi s toga ške kaj večjoga vóprišlo, če ne bi skouz pozabo, gda moram priti na randi. Njoj je tou enoga ilpa prej prišlo pa si je ednoga drugoga najšla, steromi je nej tak skouz glavou fudalo. Po toj velkoj žalosti za mojo mlado diúšo sam se odloučo stvari vrjed zeti. Kiúpo sam malo irko, pa tadale vse notri piso, ka ne bi vbodouče vse pozabo. Neka cajta mi je tou super funkcijonejralo, te se pa zgodilo, ka se nikan ne bi smelo zgoditi. Pozabo sam, kama sam odložó svojo irko za svojo kratko pamet.

Stvari so se vrnole na svoje stare poti pa moram praviti, ka so se lidje že tak navadili na mojo pozablivost, ka so se prav čüdili, če sam gdaj ka nej pozabo. Tak so mi tekla lejta, gda me eden dober pajdaš pita, če ne bi stoupo notri v njihovo gledališče (színház), ka ške glij enoga nücajo, ka bi neka malo gor na odri meo za povedati. Cajta sam meo zadosta pa sam pravo, zakoj pa nej. Tak se je začela moja gledališka karijera. Zdjaj vsi čakate, ka vam vóovadim, kak sam skouz vse pozabo, ka sam meo na predstavi (eliadások) za povedati. Ali nika od toga. Skouz sam bio ge tisti, steri je prvi znao vse na pamet. Druge stvari so se okouli toga godile, stere so mojo pozablivost palik pokazale v pravom posvejti.

Gda smo kakšno predstavo gor postavili, nam je vsigdar kaj faillo. Kakšen lüncék, kufer, vankiš, klapáč, kakšne lače pa vse takšo, ka se pri takšoj stvari nüca. Vse sam tou ge vküper noso pa sam nigdar nej pozabo prinesiti, ka smo se zgučali. Zdjaj pride tisto, zavolo čega sam vam začó o gledališči razlagati: Vsigdar sam te tou, ka sam od domi prineso, pozabo nazaj domou odnesti. Tak se mi je telko reči nabralo za par lejt v našem kulturnom doumi, ka bi se leko včasí ta držat išo, pa ne vem, če bi kaj faillo. O tom, kak so pa moji domanji na tou gledali, pa vam rajši nika nemo pravo.

Tak je, vidite, s tou mojo pozablivostjo. Znam, ka sam nej edini na tom svejti, steri ma te probleme, če tou spoj so problemi. Vej če se zavolo toga jako ne ceknem, se da preživeti. Problemi so s tistimi, steri vsefelej obečajo pa že te, gda obečavajo, znajo, ka nedo spunili. Če je tou pozablivost, ne vem. Znam pa, ka eni tomi pravijo politika. Ali nemo vas zdaj pa s tem moriu, vej toga mamó že tak ali ovak vsi pun kufer. Tüdi zavolo svoje pozablivosti sam ge nej stoupo med politikare. Ka če bi tou napravo, te bi mogo... vidite, zdaj sam pa pozabo.

MIKI

OD SLOVENIJE...

Volitve

Čez nekaj dni, v nedeljo, 6. decembra, bomo v Sloveniji spet volili. To bodo druge demokratične volitve. Za 90 poslanskih mest se poteguje več kot 1600 kandidatov. V državnem zboru bosta sedela tudi poslanca madžarske in italijanske manjšine. Zanimivo, da se je med Madžari za kandidaturu odločilo kar sedem kandidatov. Sicer pa je bilo v predvolilnem obdobju toliko obljub, da bi se, če bi bilo le pol uresničnega, Slovenija kmalu povzpela med najbolj demokratične, pa tudi razvite in bogate države. Sicer pa bodo poleg volitev poslancev v državni zbor volivci odločali tudi o tem, kdo bo sedel v državnem svetu, in kdo bo predsednik Slovenije.

Evropski parlamentarci

Na tridnevem obisku v Sloveniji se je mudila delegacija Evropskega parlamenta. Pogovarjali so se s predstavniki vlade, pa tudi s parlamentarnimi strankami. S pogovori so bili zelo zadovoljni. Tako so podprli sodelovanje med Slovenijo in Evropsko skupnostjo. Do konca leta naj bi bil podpisan sporazum o sodelovanju, ki naj bi Slovenijo popeljal do članstva v Evropski skupnosti.

313 sarajevskih Slovencev se je umaknilo iz pekla

Po uspešni diplomatski akciji se je pred dnevi iz sarajevskega pekla uspelo rešiti 313 Slovencev oziroma slovenskih državljanov. Potovali so v dveh konvojih, prvi z avtobusi prek Srbije in Madžarske, drugi pa z avtobusi do Splita in nato z letali do Brnika oziroma Ljubljane. Po nekaterih podatkih je v Sarajevu še 200 Slovencev, zato bo slovenska vlada poskušala organizirati še njihovo evakuacijo.

KAJ MISLITE? O ŽIVLJENJI ZVÜN ZEMLE

Vörvate vi, ka na kakšnom drugom planeti tö dje življenje. Pa tau ka dje takšo lüstvo, steri vejo šatrivati. Skur vsakši den čüjemo ali štemo v novinaj od tauga. Najgari smo bili, ka povejo k tauma naši bralci.

Elizabeta Krajcar iz Stevanovec

"Tak mislim, ka dotejgamau štja nejga na drugom planeti živlejnje. Leko ka sledkar, za več miliaun lejt, gda na Zamlej že nede živlejnja, te

indrek ranč tak kak tū na Zamlej, de se začnilo živlejnje. Človek dosta šte od tauga, dapa dja sam tak s tejm, ka samo te dam valati, če vidim. Dotejgamau sam pa štja nika nej čüla pa nej vidla. Nej samo dja v družini nište nej. Lüstvo samo nauri redi eden drugoga. Ranč etak sam s šatriranjem tū. Ne dam valati, ka bi tau mogače bilau. Zvün tauga me je šatriranje zato furt zanimalo. Dosta sam parpovejdala s starejšimi od šatriranja. Pa tisto ka so taprajli, tisto sam si dola zamerkala. Dosta vtjüppubrano mam že. Zdjaj si etak brodim, leko ka sletkar, če mo vidla kaj ali če se najdam z UFO-ni, te mo dja tū vörvala v tau. Dapa dočas nej."

Kautnarska Micka iz Monoštra

"Starejšo lüstvo je prvin dosta parpovejdalo od šatriranja, gda so kukarco ali

guščice lüpal. Etak so postrašüvali edan drugoga. Ka so taprajli, tisto je največkrat nej bilau istina, zato ka oni so tū samo od drugoga človaka čüli. Gda je edan tapravo drugoga, te je tisti štja nika vcuj djau pa tak dau tadala. Tak ka naslejdnja že cejlak drugo vöprišlo. Ge v tau ne vörvam. Že nej sam mlada, dapa štja nika sam nej vidla pa nej čüla. Prvin je lüstvo več časa melo pa zato so bola vörvali. Zdjaj že na tau nejga časa. Vsakši leti za svojim delom. Nejga časa se brigati za takšno."

Ana Štangl iz Monoštra

"Ge vörvam, v tejn nika mora biti. Šest lejt sam stara bila, gda je moj dejdak mrau. Tau se je po tistim zgaudio, gda so je pokopali. Vnoči na

sam se parbudila, ka dejdak tam studji par postali. V tisto gvanta so bili, kak so je pokopali. Fcuj so stanili cejlak k postali pa so me pugladili po lici. Potejn kraj so šli pa so si dojseli na stolac. Tisti glas, kak je stolec sprašto, štja zdaj čüjem. Cejlak sam se tapstrašila. Tri dni sam nej mogla spati. Mati mi je mogla stražiti par postali. Bilau je tak, ka štja ranč smo nej vedli, če je stoj mrau, pa se je mena že zglaslo. Takšoga reda mi je trikrat sklončalo po okni. Če bi mi stoj drudji tak tapravo, ge bi ma tū nej vörvala, dapa ge sam tau čüla pa vidla tū."

MATERNA REJČ (24)

SOMBOTEU

V Sloveniji je v zdanjom cajti prišlo v modo (navado), ka se **Szombathely**, ime županijskoga središča, piše **Sombotel**. Tau je v redi, ka vse tiste kraje, šteri slovensko imenje tö majo, pišemo slovenski. Kak vejim, tau je tö šega, ka se imenje ponavadi piše v takši formi, kak na tistom teritoriji gučijo. V tom našom primeri, kak se izgovarja Szombathely v Porabji.

V tom pogledi ge mam ovaško videnje. Po mojem se v Porabji ne guči, ka Sombotel, **Sombotelj**, spoj pa nej **Sombathel** ali **Sombathelj**, liki **Somboteu**. Originalno z naglasom na koncu: Somboteu. (Istina, ka se v zadnjom cajti že na prvom zlogi tö čüje: Sómboteu).

Od kéc je te prišla ta forma? Ne vejim djenau. Leko, ka se v Prekmurji tak pravi Somboteli. Druga varianta pa je ta, šterom čednjake tak pravijo, ka **analogija**. Tau pa znamenuje, ka dosta več takši form geste, gde je nutri litera "l" v imeni Sombotela, liki gde nej. **Somboteu, iz Sombotela, Somboteli, Somboteu, v Somboteli, s Sombotelom**. Pa te té oblike, štere večkrat čüjemo, tam tö nučamo, gde je ovak nega. Depa kak sam pravo, povejmo v največji porabski vesi, na Gorenjem Siniki, se nikak ne nuča imenovalniška/tožilniška (nominativ, akuzativ) oblika kak Sombotel.

Tau bi eške tö leko pravili, ka se samo piše Sombotel, izgovarja pa se Somboteu. Kak vejimo, v slovenski knjižni rejči se l-ni pa v-ni na konci reči zvejkšoga izgovarjajo kak takzvani **dvoustnični u**. Po enom tali bi ta teorija leko istina bila, depa ge don ne dam valati, ka je tau tak. Zato ka sem eške v Pomurju nigdar nej čüu, ka bi Sombotel izgovarjali z u-nom na konci, liki vsigdar z l-nom.

Mislim, ka malo že zatogavolo tö leko gučimo o modi (divat), gda se piše Sombotel, nej pa Szombathely (tau, ka se namesto vogrskoga imenja slovenska forma piše, je spoj v redi), ka se v Prekmurji bole dalečnji Somboteu piše, na bole paulekšnji varaš pa se pozabi. Mislim tū na **Körmend**. Tau imenje v Pomurji dosledno (következeten) tak pišejo, pa se spozabijo, ka té - Porabji tö bližišnji varaš - má leppo slovensko imé tö: **Kermedin** ali **Karmadin**. Z naglasom na konci. O Črejpnejki (Csörötnek), Traušci (Kethely), Kradenovci (Kondorfa) pa drugi krajaj zdaj ranč nemo gučo (piso)...

Somboteu, 2-oga decembra .

Fr.M.

Na predstavitvi publikacije Andraša Bertalana Székelya se je zbralo lepo število interesantov iz vseh koncev Porabja.

GREJ PA NEJ SLUBAUDNO NAPRAJTI !

Lüctji človek, steri v našo krajino pride, veltji grej napravi, če ne kaušte našo domačo palinko. Töj v Števanovca pa v krajini rejtki je takši ram, če si človek par njim dolasede, ka bi ga gazda nej ponöjjo s palinkov. Lüstvo se je furt štimalo s tistim, če so dosta pa dobro palinko vözažgali, zato ka od tauga se je tü vidlo, sto kakšan gazda je. Ranč bi si nej brodlili, ka starejšo lüstvo na koj vse je gorapunöjcalo palinko, zvöjn tistoga, ka go je pilo. Dostakrat so se vračili z njauv. Če je koga hrbat ali šinjak bolo, te so se s palinkov nutra zribali tam, gde je bolelo. Če koga zaub bolo, te tü palinko si vzeu na zaub. Pet minout tarbelo v lampa držati, dolapožrejti nej bilau slubaudno. Leko ka lüstvo zato mislilo, ka valá (velja),

ka največkrat so tau palinko dolapožrili. Parkrat so etak gutnili pa zaub že nej bolo. Ali gda so doma zaub vlekli, te so se prvín malo napili pa samo tak so

Gda so lagvi zaub vöpo-tegnili, te so pa zato pili, aj se rana ne razčamari pa aj krv stane. Če koga žalaudac bolo, te so ma starejše babe tau tanačile.

vseli v stolac. Starejšo lüstvo pravi, ka tau štja baukše bilau kak vrastvo.

ka zazranka, gda gorastane, prvín kak bi kaj djo, aj edno kupico dolapužané pa vret ma pride žalaudac. Prvín nikša mazala nej so meli doma, pa če je nekaj nad prsti gobe daubo, te si je nudjé s palinkov mazo. Ranč tau so delali te tü, če je koga kakša mala stvar štjipnila. V zima, če se je človek razlado pa ga gount bolo, š tjim drudjim bi se vračo, če nej s palinkov. Vzeu je edan talejr, dve žlica cukra djau nutra pa tau dolejo s palinkov. Potejn je vzeu spico pa vužgo palinko. Gda je cutjar tazgoro, te tarbelo tau vrastvo spiti tak zardjavo, kak je samo leko. Če nej valalo, te štja dvakart, trikrat tarbelo tau naprajti. **Nej so samo za vrastvo nöjcali palinko.** Večfela jesti je dobilo bauksi žmaj od tistoga, ka so palinko vrljali notra. Tej (čaj) brezi "slive" so samo retko pili. Palinko so davali za dar tü. Večkrat so nöjcali palinko te tü, gda so koga pomitili. Lüctji so se palintej furt veselili pa se štja veselijo zdaj tü, če dobijo.

V Števanovca od leta 1956. jeste žganjarna. Tü dela Joška Bedi od leta 1968. On de nam parpovejdo od žganjarme pa od tistoga, kak se palinka žgč.

"Gazda vtjüppobaré sad, gröjštje, djabutje,

slive, črešnje, breskvi, ranč ka zrejli. Če dosta sada dje, te ne mejšajo, v edno bečko samo edan fela sad dejajo. Najbaukša palinka se etak redi, če je čista slivova, črešnjova ali breskova. Nej vseedno tisto tü nej, ka gda gazda gora pobaré sad. Če je štja nej zavulé zrejli sad, te štja malo cukra je v njim, če pa že spoj časnu, te pa že nejga cukra. Te je najbaukša palinka, če v slivi kak največ cukra dje. Gda je sad vtjüppobaré, po tistim ga dolasamelajo. Prvín so vtjüptoukli, dapa zdaj že ranč tak kak repo samelajo sad. Ka je dolasamleto, tisto včasín v bečko vrlajčo. Dučas, ka vrč, dučas je bečka oprejšta. Potistim go pa dobro dola tarbej zaprejti, aj luft ne dobi. Zato ka če luft dobi, te čisala bauda palinka. Potejn gazda v žganjarno parpela bečko z drvi vret, stera de k nalaganja tarbelo. Tü bečko gorauprémo pa poglednomo, če je trpina (cefre) nej čisala. Če je čisala, te leko pela nazaj domau bečko. Ne mora vözažgati takšo palinko, zato ka te de tisti tü čisalo palinko emo, sto de za njim žgau. Če je trpina dobra, te notranalaužimo pod kotou pa goravljamo trpino. Potejn je samo nalagati tarbej. Vö iz kotla po cavej, gde spar ta dc, se dolarazladi. Od tč že palinka tačé po cavej. Naslejdnja v tisti mašin pritečé palinka, steri mejri, ka tjelko se je vöztjöjalo. Za tejn plača pavar za žganje."

Cejlo leto delate?

"Če djesta ka vöžgati, te delam. Največkrat cejlo leto delam. Velka je krajina pa dosta vtjüj pride. Tau leto štja bilau ka vöžgati, dapa kleta že nede zato, ka zdaj nika sada nej bilau."

Palinko tü tak radi mate, kak radi delate z njauv?

"Edno kaplo ne spidjém. Cejli den tü natacam pa parlejvam, tak ka nej mi go tarbej. Zavulé dojda ta palinčna saga tü," pravi Joška pa liči edno parkau na odjan.

K.Holec

... DO MADŽARSKE

TEČAJ SLOVENŠČINE ZA VZGOJITELJICE

Zveza Slovencev na Madžarskem je zajela v svoj program kot temeljno nalogo ohranjanje materinščine. Ker v Porabju skoraj vsi otroci obiskujejo vzgojno-varstveno ustanovo od 3. do 6. leta starosti, je jezikovno znanje otrok zelo odvisno od znanja vzgojiteljic. Zato je Zveza organizirala jezikovni tečaj za vzgojiteljice.

BOŽIČNI KONCERT

Pevski zbor Avgust Pavel se pripravlja na božični koncert. S svojim programom bo gostoval v vseh porabskih vaseh.

20. decembra bo nastopil v Sakalovcih, Slovenski vesi in na Verici, 26. decembra pa na Gornjem Seniku.

Seniške prireditve se bodo udeležili tudi cerkveni zbori z Goričkoga.

KARÁCSONYI HANGVERSENYESK

A felsőszőlőnői Pével Ágoston énekkar Karácsonyi hangversenyre készül, mellyel szeretnének eljutni minden községbe. Így a tervek szerint december 20-án Szakonyfaluban, Rábatótfaluban és Kétyvölgynön szeretnének fellépni, 26-án pedig Felsőszőlőnön, ahol goričkoi egyházi énekkarok is csatlakoznak hozzájuk.

A hangversenyek kevés kivétellel a templomokban kerülnek megrendezésre.

MEJSEC

DECEMBER

December je biu deseti rimski mejsec. "Decem" je latinsko deset. Rimski kalendar je emo samo deset mejsecov, v šterom je biu december zadnji. Zato je ostalo tau ime za zadnji mejsec našoga kalendara, šteri pa ma dvanajset mejsecov. V rimskom cajti so decembra svetki en keden trpeli. Lidge so nej delali, pa šaule so tü zaprejte bile.

Slovensko ime za december je GRUDEN, od grüdje na njivaj. Rovatke pravijo decembru prosinac, ka je pri Slovincih že januar. Zdaj so pa Rovatke na pausado zeli ime od Slovincov (Listopad pa Slovenci od Rovatov).

PROZIMEC pravimo mi tö v Porabji za december. S tem se začnejo zimski mejseci, štere imenijemo po slovenskom kalendaru. Kak smo že pisali - od decembra do aprila mamö takša imena kak drügi Slovenci. Od majuša do novembra pa so naši starci s kriujom vred imena mejsecov tü domau parnesli z vogrski marofov. Poglejmo eške gnauk za cejlo leto:

splošno	slovensko	porabsko	madžarsko
januar	prosinec	SVEČEN	Boldogasszony hava
februar	svčan	SÜSEC	Böjtelö hava
marec	sušec	MALI TRAVEN	Böjtmás hava
april	mali traven	VEUKI TRAVEN	Szent György hava
maj	vélíki traven	RISALŠČEK	Pünkösd hava
junij	rožnik	IVANŠČEK	Szent Iván hava
julij	mali srpan	JAKOBEŠČEK	Szent Jakab hava
avgust	vélíki srpan	MEŠNJEK	Kisasszony hava
september	kimavec	MIHALŠČEK	Szent Mihály hava
oktober	vinotok	VSEŠVEČNJEK	Mindszent hava
november	listopad	ANDREJŠČEK	Szent András hava
december	gruden	PROZIMEC	Karácsony hava

JESENSKI SPOMINI NA POLETNO BUDIMPEŠTO V ÉRDU SO MI UKRADLI SANJE

(zadnje nadaljevanje)

Danes se bomo poslovlili. Brez joka. Morda iz veselja, ker je "nadaljevanke" slednjic le konec. Toda: "Nikar mi ne ukradite sanj! So sanje, brez katerih človek ne more živeti," sem zapisal v naslov za skico portreta doktorja Jožefa Smeja, mariborskega pomožnega škofa, bogojinskega rojaka in velikega privrženca slovenstva v Porabju.

Kakor brez sanj, tudi brez nekaterih spominov ni mogoče živeti. Ne domišljam si, da bi bilo tole moje pisanje kakršnikoli "pravi" spomini, so le neke vrste odsev na letošnjih nekaj poletnih dni v Budimpešti. Ko bo tole zadnje nadaljevanje natisnjeno, se bom vrnil iz jesenske poti v Budimpešto in o tem (morda) kaj napisal v naslednji številki Porabja. Zdaj pa nazaj, v vroče poletne dni, v soparen avgustovski večer.

Na kongresu sem srečal kolegico iz madžarskega uredništva novosadskega radia in kolega z novosadske televizije. Ker je bilo potrebno poprijeti za delo, pa tudi dogajalo se je prvi dan največ, za klepet ni bilo časa. Nekako mimogrede sem srečal tudi "starega znanca" iz Novega Sada, ki sem ga spoznal na hortobágyjski pusti pri Debrecenu. Zdaj je begunec na Madžarskem. Deloval je prestrašeno in ni mu bilo za pogovor. Mož je star kakih petinšestdeset let in je moral zbežati iz Vojvodine. Takoj sem pomislil, kako zanimiv bi bil pogovor z njim za radio ali časopis, toda misel sem hitro opustil, ker sem začutil njegovo prestrašenost. Poslovlila sva se, kakor da se ne bi poslovlila oziroma kot da se nisva srečala. Tisto poletje smo v Debrecenu že čutili nove čase v vzhodnoevropskih državah in morda nekoliko manj v Jugoslaviji. Ker pa sem imel tistega leta 1989 v Debrecenu kar največ opraviti sam s sabo, je "odšel" znanec prehitro v pozabo. V Budimpešti sem ga primerjal z znancom, Madžarom iz Hrvaške, s katerim sem se seznanil v Sopronu. Tudi on je zdaj begunec na Madžarskem ali pa je bil, ko sva se nazadnje srečala, vendar

je iz njega vrel neki pogum, pa tudi intervjujev se ni branil. Povedal mi je le: "To je eno, kar vidite na televiziji in berete v časnikih, tistega najhujšega najbolj grozljivega ne poznate." Besed Jožefa Čorgiča, tako se mož piše, sem se spomnil te dni, ko je zunanji minister po vrnitvi iz Sarajeva opisoval tamkajšnje razmere na približno enak način, s podobnimi besedami.

In zdaj slednjic "ta prava Budimpešta". Izmučen sem se pripeljal do hiše, v kateri sem stanoval, in našel kup novih obrazov, medtem ko sem bil prejšnjo noč sam. Gospodinja, ki skrbi za hišo in me je prepričevala, kako preprosto se je voziti po Budimpešti, mi je pokazala sobo, kaj sobo, "luknjo", kamor me je preselila, ker sem ji prepozno sporočil, da ostanem še eno noč v Budimpešti. Bilo ji je očitno žal, toda moja sobo je že pripravljala za koga drugega kot za kolega iz novosadske televizije. "Nič ne de," sem si rekel, "ne bom vsaj sam, zvečer bova kje poklepetala ob pijači."

Kolega je res prišel, pa še neki Čehi ali Poljaki, nisem se zanimal, kdo so. Vidno izmučenemu in žejnemu sem ponudil svoje zaloge hladne pijače iz hladnilnika. Ni se branil, kar se mi je zdelo dobro znamenje. Povedal sem mu tudi, da je odlično založena trgovina za drugim vogalom, za prvim vogalom pa prijeten lokal, kamor ga vabim na kavo. Informacijo p trgovini je sprejel brez pomislekov, pri povabilu na kavo pa se mi ni zdel ravno navdušen. Utrujen je, sem si dejal in se ponudil, da grem z njim do trgovine. Ponudbe ni odklonil in po nakupu pijače in ne vem še česa sva šla proti gostilni. Toda šla sva tudi mimo, ker se je izgovoril, da ne bo nosil s sabo vrečk, ampak se vrneva po osvežitvi v stanovanju.

Vmes sva se tudi pogovarjala. O zelo "nedolžnih" temah: draginji, plačah, delovnih obveznostih v Budimpešti in podobnem. Na vprašanje, kje je prespal prvo noč, mi je povedal, da v RTV-hotelu v ulici Benczur,

vendar tam ni več prostora. Mimogrede me je še povprašal, ali sem imel težave z akreditivom. Pojasnil sem mu, da je bilo razen tega, da nisem bil v računalniku, čeprav sem po prvih informacijah bil, vse v redu. "No ja, jaz pa sem moral napisati, da sem iz Srbije, čeprav sem iz Novega Sada." "Če je samo to, potem res ni nič hudega," se naredim ravnodušnega. Preskočiva na cene, ki so povsod visoke, toda "pri nas so plače okoli 100 nemških mark, pri vas pa so mnogo večje," pravi kolega. Tudi tema me posebej ne zanima, zato poizkušam nekoliko "dalje", in sicer z vprašanjem, kaj bo še delal poleg poročil.

"Imam dober pogovor z zunanjim ministrom Jeszenskim," se mi pohvali in dodaja, da dela skupaj z budimpeštanskimi kolegi. "Kot jaz," pravim in dodam, "po tem kar, je doktor Géza Jeszenszky povedal na novinarski konferenci v Ljubljani o razmerah v Vojvodini, s konferencie sem poročal za TV Slovenijo, sem prav presečen, kako pozorno spremlja Madžarska odnose v Srbiji, še posebej pa pozna probleme vojvodinskih Madžarov." Po teh besedah se je moj sogovornik in kolega nekoliko zamislil, povedal, da je pogovor res dober in da je seznanjen s tem, kako dobre odnose imata Madžarska in Slovenija in konec. V moji "luknji" je vroče, zato vzamem nekaj časnikov in se odpravim na vrt, kjer jih nameravam, čakajoč na kolega in klepet, nekoliko prelístati in pogledati, če nisem česa posebno zanimivega v Budimpešti prezrl. Ko grem mimo njegove sobe, mu povem, da ga čakam spodaj.

In kaj se je zgodilo? Mirno, kakor da me ni nikoli srečal ali videl, je odšel sam skozi vrata na ulico. Zakaj pravzaprav, še danes ne vem natančno.

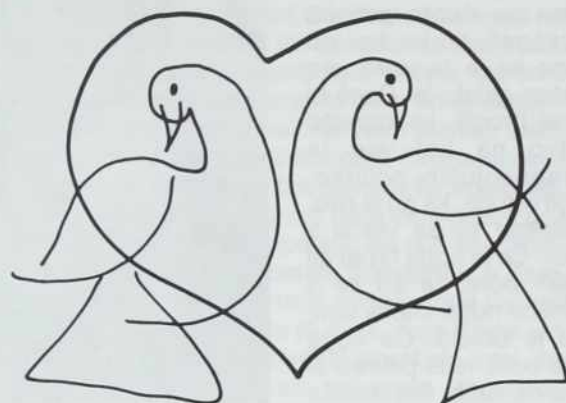
Še dobro, da mi je prej "izročil" pozdrave vsem, s katerimi je pred leti spremljal partijske kongrese po nekdanji Jugoslaviji. Mene na kongresih ni srečal, ker smo bili radijski poročevalci bodisi v Beogradu ali v Novem Sadu, o tam sem običajno po-

Naše pesmi (38)

KAJ SEM JAZ ZVEDO

Kaj sem jaz zvedo novoga,
od svoje lubice najprvoga,
zabrala si fanta drugoga,
za mé pa ne mara več nič.

Če me ti hočeš zapustit',
Al' pošlič mi moreš naredit',
ka(j) bodejo videli vsi ljudjé,
si bila za moje sreće.

Veselo, veselo je naj'no srće,
če kouli pounouči ali vudné,
na sreji nad naja lúbezen srca,
sedita golobčeka dva.

Šteriva drugo ne delata,
naja lúbezen gorpišeta,
to prvo je á, to drugo je bé,
to tretje je moje ime.

(Gorenji Sinik)
-mkm-

ročal, zavoljo tehnologije dela ločeni od televizijcev. Vsak pri "svojih", kot se reče, in zdaj je tudi tako, vsak pri "svojih". Čeprav je tudi res, da me nikjer nikoli niso vprašali, ali sem član partije, čeprav sem s komunističnih in mladinskih kongresov (ki so mi ostali v spominu tudi po lepih usnjenih aktovkah) poročal tudi, ko (še) nisem bil član partije. A to le tako mimogrede, v "sporočilo" tistim "prizadetim" kolegom, ki vpijejo, kako so bili zaposavljeni, ker niso bili člani komunistične organizacije. Figo!

No, prespal sem eno najbolj vročih noči v življenju in se zgodaj odpravil proti domu. Neverjetno, kako hitro sem potoval: poprečno sedemdeset kilometrov na uro, kar je za "katro" najvišja poprečna hitrost. Seveda sem si vmes privoščil nekaj postankov za kavo in osvežitev, v Érd pa nisem zavil, čeprav sem nameraval. Nisem si mogel privoščiti zavlačevanja, ker me je doma čakalo nemalo dela: za Radio Slovenija, za Radio Maribor in za televizijo. Na Hodošu so

se tistega vročega popoldneva začeli dnevi érséga.

Nekako moram "opravičiti" tudi današnji naslov, v katerem sem zapisal, da so mi v Érd "ukradli sanje". Morda pride kdaj čas, ko bom v Porabju pisal o tem kaj več, zlasti pa o tem, zakaj omenjam to mestece ob Budimpešti. V vsakem pisanju, če res ni čisto poročevalsko, je nekaj "skrivnostnega", nekaj "za". Ne zato, da bi več veljalo marveč zato, ker je nastajalo in nastalo iz različnih pobud in hotenj. V tem našem primeru naj napišem, da sem svoje poročevalske obveznosti do hiše, ki me je poslala v Budimpešto, se pravi televizije Slovenija, opravljal tedaj, zdaj pa sem se lotil te, vsaj želim, sproščene "nadaljevanke".

Naj končam takole: V Érd so mi res "ukradli sanje", ampak ne vročega avgusta, marveč nekega lepega, sončnega jesenskega dne ... Ostalo mi je upanje, da mi spomladi neposredno v Érd sanje "vrnejo". Sanje in upanje!

Danilo Gorinšek

DEDEK MRAZ

Ko na nebu vžgo se lučke,
dedek Mraz natakne smučke,
brž prismoča se do nas -
to je naš najlepši čas!

Vse otroke obdaruje,
starše vse razveseljuje,
to žarijo nam oči
kakor zvezd srebrni sij!

Dedek Mraz nato hiti še
med otroke v druge hiše,
le oglasi se povsod,
dedek Mraz, in srečno pot!

ŠOLSKI RADIO NA GORNJEM SENIKU

Uresničila se je večletna želja senjskih šolarjev, da bi imeli šolski radio. Načrte smo uresničili ob pomoči denarja, ki smo ga dobili na natečaju.

Mrzlično smo se pripravljali na programe. Večkrat smo se zbrali v knjižnici, da bi se dogovorili, kakšne oddaje bomo imeli. Ničkoliko idej smo imeli. Naše želje so se srečale z načrti učiteljev. Morali smo se odločiti, kdo bo urejal posamezne od-

daje. Spored sestavljamo učenci s pomočjo učiteljev. Na začetku šolskega leta se nam je večkrat "zataknilo", toda počasi smo se "priučili".

Vsak dan imamo oddajo "Glasbene želje". Dvakrat tedensko imamo gimnastiko ob glasbi.

Enkrat mesečno je oddaja "Obletnice", v kateri se spominjamo znamenitih ljudi in jubilejev. To oddajo popestrimo z recitacijami. Tudi rojstnih

dnevo pisateljev, pesnikov in skladateljev ne pozabimo. "Male" iz nižjih razredov večkrat razveselimo s pravljicami, ugankami. Za pravilne rešitve jih obdarimo.

Na začetku šolskega leta so prvošolčki sami pripravili oddajo, v kateri so se predstavili. Oddaje imamo tudi v slovenskem in nemškem jeziku.

Poročamo o tekmovanjih, izletih, dogodkih na šoli in zunaj nje. Učence seznanimo z natečaji in rezultati natečajev. Pred kratkim smo začeli z oddajo, v kateri poročamo o uspešnosti posameznih učencev in razredov. V tej oddaji so poimensko naštetih tisti, ki so bili pohvaljeni in tudi tisti, ki so bili kaznovani.

Zelo radi prisluhnemo oddajam našega radia, sploh pa tistim, ki govorijo o zanimivostih.

Upamo, da se iz oddaj našega radia učenci veliko naučijo, ob tem se pa tudi zabavajo.

Anita Čabai
Renata Šömenek

Tudi v Števanovski vrtec je prišel Miklavž. Ni mu bilo treba nositi zvrhanega koša, kajti v vrtcu je le sedem malčkov.

VEŠ - VEM

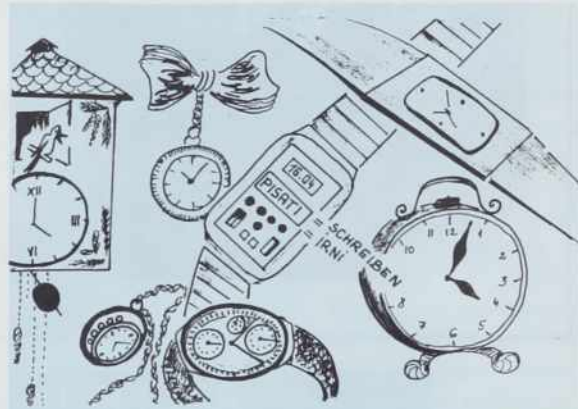
URA, KI SI ZAPOMNI TUDI DO 2600 BESED

Poznamo različne ure. Te delimo predvsem na lego in uporabnost. Tako poznamo stenske ure, budilke, ročne in žepne ure. Ure kažejo čas, lahko tudi dneve v mesecu itd.

Neka ameriška firma pa je začela izdelovati digitalno zapestno uro, in to v Hongkongu. Ta ura je na

prevesti v drugi omenjeni jezik.

Na številčnici take ure se potem v dokaj hitrem zaporedju kažejo besede v znanem jeziku, ki se seveda začinjajo z že prej vtipkanima dvema črkama. Lastnik more seveda le pozorno slediti prikazanim besedam in s

prvi pogled povsem taka kot vse zapestne ure, le da ima nekoliko več tipk. V resnici pa ima ta ura v svoji notranjosti v čisto navadnem okrovu kar slovar, ki lahko zaznamuje do 2600 besed. Doslej je tak slovar le za prevajanje med angleščino in nemščino ali med angleščino in španščino.

No, prav gotovo se je potrebno na rabo elektronskega slovarja nekoliko navaditi. Ura ima šest tipk. Na uri lahko z njihovo pomočjo označimo prvi dve črki besede v omenjenem znanem jeziku, ki jo seveda želimo

pritiskom na drugo tipko označiti prvo iskano besedo. Le komaj hip zatem pa taka elektronska ura zapiše na zaslon prevod te iskane besede.

Take zapestne elektronske ure bodo, tako pravijo, izdelovali tudi za druge jezike.

Razumljivo pa je, da kaže taka ura ob slovarju in prevodu tudi čas, datum in dan v tednu.

Ob vsem tem lahko rečemo, da čim bolj človeštvo spoznava elektroniko, tem večjo zmožljivost ima. Dokaz je tudi elektronska ura - slovar.

Sakalovsko podružnično šolo obiskuje 16 otrok od 1. do 3. razreda.

RECEPTI

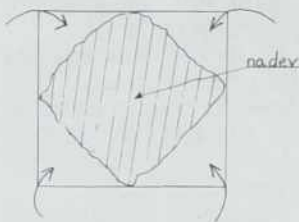
Zonke

Zonke so v našoj krajini vertinje dostokrat pekle, najbole v jesen z repov ali z jabokami. Zonke samo v peči pečejo, žalostno te pa že nejga dosta. Istina ka zdaj električne peči jestejo, mo-

goče se tam to dobro spečejo. Probajte te stari recept, vidli te, kak so dobre zonke.

Kolač omesite: 1 kg mela, 8 dag cukra, 10 dag margarina, 1 dajce, 3 dag kvasa (drože), 1 žlico soli, mlejko kelko gorponūca. Kvas namoči te v 1 dcl mlejko (toplo),

malo žlico cukra cūj dajte, če se gene, cūj dajte k vse drugomi pa dolgo mejstie. Njajte testo se geniti. Po tis-

tom zvalekajte na 2 cm kuste kocke (30x30 cm). Na srejni napunite z repov ali jabokami. Nadev prva naredite in nadev takšo formo v testo dejte, kak je namalano.

Kikle obrnite gor na nadev.

Nadev:

1. Repo olūpajte, zribajte, solite, njajte stati 2-3 vōri. Vōožmikajte, zdinstajte v maščavi, cukrajte, razdelite. Zmest posūšane goškice semelte 2-4 prgiške. Testo filejte z repov, z goškicami. Dosta vrnje mleke gor vlejte.

2. Jabke olūpajte, zribajte, malo cukrajte, lehko malo cimeta gorpotorite. Z tem filajte. V peči pečite.

Po mojom so dosta bogše repove zonke kak jabočne.

NIKA ZA SMEJ

Ločitev...

Naša Eržika je eden lejpi den na biroviyo ūšla pa je prajla, ka se od moža šče ločiti.

Na biroviyo pozovejo moža, nikše svedoke pa našo Eržiko. Ta pa nazaj spitavajo toga pa tistoga, dapa nišče ne zna nikši (v)zrok, zakoj bi se njej trbelo ločiti od moža. Birauv zdaj spitava našo Eržiko pa etak pravi: "Draga ženska! Zakoj se pa ščete ločiti od svojoga moža. Kak ga dja gledam, k svojim lejtam valaun je eštje pri mauči."

Zdaj pa naša Eržika etak pravi: "Tau dam valati, ka je k svojim lejtam valaun eštja pri dobri mauči, dapa nej k mojim lejtam."

Štempli

Naš Imre je trnok rad v krčmao odo. Eden den prauto zranka pride domau, natūma not dé v ižo, tak misli, ka ga žena ne čuje. Žena je pa vse čūla, dapa tak čemerna je bila, ka se je več ranč nej korila z njim. Gda si je dojlego, te ma je etak prajla na tūma: "Vi moški ste takši kak eden štempli. Če se v krčmej zmočate, te se tam gor zgrabite tū."

Kujanje

Naš Gusti etak pravi eden den svojoj ženi: "Ej Micka, Micka, zakoj pa ti ne vejš tak dobro kūjati, kak je vejdlja moja mati?"

Micka pa zdaj etak pravi: "Moj Gustek dragi, zatok nej, ka ti ne slūžiš tak dobro, kak je slūžo tvoj oča."

CREDITANSTALT - NOVA BANKA, d.d.

Smo sodobna avstrijsko-slovenska bančna družba, ki ponuja občanom, obrtnikom, podjetjem in drugim pravnim osebam vse bančne storitve.

Od 1.11.1992 poslujemo tudi v Murski Soboti na Lendavski 11.

Med drugim vam ponujamo:

- razne oblike tolarskega in deviznega varčevanja,
- odkup in prodajo deviz,
- posle mednarodnega plačilnega prometa,
- vse druge bančne storitve.

Obiščite nas in se prepričajte, o naši ponudbi in poslovanju. Vredni smo vašega zaupanja.

CREDITANSTALT
- NOVA BANKA, d.d.
PE MURSKA SOBOTA
Z nami do uspeha!

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrttek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/80-767

Cena:
posamezna številka
10 forintov oz. 20 SIT,
celoletna naročnina 260
forintov oz. 520 SIT

Tisk: SOLIDARNOST,
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobotna
Slovenija